

RP 164/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagar om vissa areal- och djurbaserade stöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det att lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd, lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare, lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling samt lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen ändras.

Det föreslås att det i den nationella lagstiftningen tas in bestämmelser om iakttagande av skyldigheten för Europeiska unionens medlemsstater att från ingången av 2025 iaktta de krav i fråga om social villkorlighet som utgör ett villkor för erhållande av areal- och djurbaserade stöd som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen till den del genomförandet av den sociala villkorligheten kräver nationell reglering. Enligt Europeiska unionens lagstiftning gäller kraven i fråga om social villkorlighet de stödsystem som helt finansieras av Europeiska unionen och en del av de stödsystem som delvis finansieras av Europeiska unionen. Iakttagandet av kraven i fråga om social villkorlighet ska därmed enligt förslaget gälla de stöd som helt finansieras ur Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ), det vill säga grundläggande inkomststöd, omfördelningsinkomststöd, inkomststöd till unga jordbrukare, stöd för miljösystem och vissa produktionskopplade inkomststöd samt vissa stöd som delfinansieras ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), det vill säga kompensationsersättning, miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion och ersättning för djurens välbefinnande.

Enligt förslaget ska det till lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd fogas bestämmelser om olika myndigheters uppgifter vid tillsynen över att kraven i fråga om social villkorlighet iakttas samt om tillsynspåföljder. Dessutom föreslås att det till den lagen fogas bestämmelser om tillsynspåföljder i anslutning till jordbruksrådgivningstjänster. Bestämmelser om att kraven i fråga om social villkorlighet ska iakttas som ett villkor för erhållande av stöd eller ersättning föreslås bli fogade till lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling.

Dessutom föreslås i propositionen det att lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen ändras så att utbetalning av stöd i förskott innan granskningarna av gården som stödet i fråga gäller har slutförts också möjliggörs i fråga om stöd för växtproduktion.

Lagarna avses träda i kraft den 1.1.2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll.....	5
3 Nuläge och bedömning av nuläget	6
4 Förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 De viktigaste förslagen	8
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	8
5 Alternativa handlingsvägar.....	9
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	9
5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater	9
6 Remissvar	10
7 Specialmotivering.....	11
7.1 Lag om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd.....	11
7.2 Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare.....	14
7.3 Lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling.....	15
7.4 Lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	15
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	15
9 Ikraftträdande	16
10 Verkställighet och uppföljning.....	16
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	16
LAGFÖRSLAG.....	18
Lag om ändring av lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd.....	18
Lag om ändring av 7 § i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare.....	21
Lag om ändring av 4 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling.....	22
Lag om ändring av 24 a § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	22
BILAGA	24
PARALLELLTEXT	24
Lag om ändring av lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd.....	24
Lag om ändring av 7 § i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare.....	29
Lag om ändring av 4 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling.....	30
Lag om ändring av 24 a § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	31

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik, inklusive lagstiftningsprocesser, i fråga om den innevarande finansieringsperioden 2021–2027 inleddes redan flera år före finansieringsperiodens början. Kommissionen utfärdade den 1 juni 2018 sitt lagstiftningsförslag om en ny gemensam jordbrukspolitik som baserade sig på kommissionens meddelande av den 29 november 2017 om framtiden för livsmedel och jordbruk ((COM (2017) 713 final). I kommissionens lagstiftningsförslag om den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 förutsattes det att medlemsstaterna börjar genomföra sina planer från och med den 1 januari 2021, men behandlingen av reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik försenades jämfört med den ursprungliga tidsplanen. Därför infördes för genomförandet av reformen en övergångsperiod som omfattade åren 2021 och 2022, vilket gjorde det möjligt att säkerställa att övergången till de nya stödvillkoren sker flexibelt och att stöden fortsätter fram till att genomförandet av den nya perioden inleddes.

Trepartsförhandlingarna mellan rådet, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken slutfördes sommaren 2021, då en politisk överenskommelse nåddes om reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik. Grundförordningarna ((EU) 2021/2115, (EU) 2021/2116 och (EU) 2021/2117) publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 6 december 2021 och förordningarna trädde i kraft den 7 december 2021. Genomförandet av ovannämnda förordningar inleddes vid ingången av 2023 i enlighet med de nationella strategiska planerna.

I samband med den innevarande finansieringsperioden har reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik genomförts i Europeiska unionens lagstiftning genom flera förordningar av Europaparlamentet och rådet samt genom kommissionens delegerade förordningar och kommissionens genomförandeförordningar. När det gäller areal- och djurbaserade stöd är särskilt två av Europaparlamentets och rådets förordningar av betydelse dvs. 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (nedan EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (nedan Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013, nedan *förordningen om strategiska planer*, och 2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013, nedan *den horisontella förordningen*.

I enlighet med förordningen om strategiska planer har varje medlemsstat i Europeiska unionen utarbetat en nationell strategisk plan för Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik för åren 2023–2027, nedan *den strategiska planen*, som omfattar direktstöd till jordbruket, åtgärder för utveckling av landsbygden och sektorspecifika program. Den strategiska planen omfattar åtgärder som finansieras ur Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ), nedan *EGFJ*, och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), nedan *Ejflu*. Syftet med åtgärderna i den strategiska planen är att uppnå de särskilda målen för Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik. Genomförandet av de nationella strategiska planerna inleddes den 1 januari 2023 och de är i kraft till den 31 december 2027.

I Finland godkände statsrådet vid sitt allmänna sammanträde den 16 december 2021 Finlands förslag till CAP-plan (strategisk plan) för perioden 2023–2027 som skulle lämnas till kommissionen. Den strategiska plan som lämnades till kommissionen baserar sig på förordningen om strategiska planer och omfattar direkta stöd och sektorspecifika åtgärder inom ramen för jordbrukspolitiken samt utvecklingsåtgärder som hänför sig till det finländska fastlandet och landskapet Åland. Ålands landskapsregering har med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) och inom ramen för sin behörighet behandlat och godkänt det ovan nämnda förslaget till den strategiska planen den 7 december 2021. Finland skickade sitt förslag till Finlands strategiska plan till kommissionen den 22 december 2021. Länk till Finlands strategiska plan på jord- och skogsbruksministeriets webbplats: <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf/667bf7ab-8af6-0afa-8c8e-ef5022178292/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf?t=1658396108940>

Kommissionen godkände Finlands strategiska plan den 31 augusti 2022 genom kommissionens genomförandebeslut om godkännande av Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 i fråga om unionsstöd som finansieras ur Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (CCI: 2023FI06AFSP001) (https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/approved-csp_en).

Beredningen av Europeiska unionens lagstiftning och Finlands nationella strategiska plan för den innevarande finansieringsperioden har i sin helhet beskrivits i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om vissa areal- och djurbaserade stöd (RP 165/2022 rd). https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/Kasittelytiedot/Valtiopaivaasia/Sidor/RP_165+2022.aspx

Medlemsstaterna kan föreslå ändringar i en nationell strategisk plan som har godkänts av kommissionen. I Finland har man berett ett förslag till ändring av Finlands strategiska plan. Den övervakningskommitté som avses i 13 § i lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (1324/2022) godkände den 11 juni 2024 att förslaget lämnas till kommissionen för behandling. I förslaget till ändring av Finlands strategiska plan ingår också en beskrivning av helheten med den sociala villkorligheten, som blir obligatorisk för medlemsstaterna vid ingången av 2025. På samma sätt som den ursprungliga strategiska planen förutsätter en ändring av planen ett godkännande av kommissionen. Kommissionen fattar beslut om det förslag till ändring av den strategiska planen som Finland sänder innan utgången av 2024.

1.2 Beredning

I enlighet med vad som anförts ovan har genomförandet av Finlands strategiska plan inletts från ingången av 2023. Helheten med den sociala villkorligheten har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet i brett samarbete med olika myndigheter och intressentgrupper. Utöver företrädare för jord- och skogsbruksministeriet har företrädare för arbetskrafts- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Livsmedelsverket och regionförvaltningsverken deltagit i beredningen av helheten med den sociala villkorligheten. Under beredningen av helheten med den sociala villkorligheten har även sakkunniga från bland annat Arbetarskyddscentralen och Landsbygdens Arbetsgivareförbund LAF rf hörts. I samband med beredningen av helheten med den sociala villkorligheten har man också följt andra medlemsstaters genomförandemodeller för den sociala villkorligheten.

Jord- och skogsbruksministeriet ordnade den 6 maj 2024 ett sådant samrådsmöte med nationella arbetsmarknadsparter som avses i artikel 14.2 i förordningen om strategiska planer. I mötet deltog företrädare för arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och olika myndigheter.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Regeringens proposition baserar sig förutom på Europeiska unionens lagstiftning också på den ovan nämnda omfattande beredningen av helheten med den sociala villkorligheten samt på de riktlinjer som dragits upp i förslaget till ändring av Finlands strategiska plan.

Utlåtanden om utkast till regeringens proposition har begärts av justitieministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Ålands landskapsregering, Livsmedelsverket, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralerna, regionförvaltningsverken, Frukt- och Bärodlarnas förbund rf, Kauppapuutarhaliitto - Handelsträdgårdsförbundet ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, ProAgria Keskusten liitto ry, Puutarhaliitto - Trädgårdsförbundet ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf och Svenska lantbrukssällskapens förbund SLF rf.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Jämfört med föregående finansieringsperiod är Europeiska unionens nya gemensamma jordbrukspolitik i allt högre grad resultatbaserad samtidigt som lokala förhållanden och behov beaktas och hållbarheten ökas. Målet för unionens gemensamma jordbrukspolitik är en intelligent, hållbar, konkurrenskraftig och mångsidig jordbrukssektor som tryggar livsmedelstryggheten på lång sikt. Genom Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik främjas bland annat klimatåtgärder, skyddet av naturresurser och bevarandet av den biologiska mångfalden.

Förordningen om strategiska planer innehåller allmänna och särskilda bestämmelser om användningen av EGFJ och Ejflu för att uppnå målen för den gemensamma jordbrukspolitiken samt bestämmelser om de indikatorer som hör samman med genomförandet. Förordningen om strategiska planer gäller grundläggande bestämmelser för att skydda miljön, klimatet, folkhälsan, djur- och växthälsan samt djurens välfärd samt åtgärder i fråga om direktstöd och landsbygdsutveckling. I förordningen om strategiska planer ingår bestämmelser om vilka areal- och djurbaserade stöd medlemsstaterna kan bevilja och betala ur de olika fonderna. När det gäller EGFJ är de stöd som beviljas ur fonden helt och hållet finansierade av Europeiska unionen, och ur fonden kan beviljas från produktionen frikopplat direktstöd och produktionskopplade stöd. När det gäller Ejflu är de ersättningar som beviljas ur fonden delvis finansierade av Europeiska unionen, och stöd kan beviljas bland annat för miljö- och klimatåtgärden och andra förvaltningsåtgärden samt för naturliga eller andra områdesspecifika begränsningar.

Enligt artikel 104 i förordningen om strategiska planer ska varje medlemsstat utarbeta en strategisk plan, i vilken det närmare beskrivs bland annat de stödssystem som finansieras ur EGFJ och Ejflu, inklusive villkoren för beviljande av stöd och tillsynspåföljder. I den strategiska planen ska också ingå beskrivningar av planens struktur och av hur uppnåendet av målen i planen följs upp och utvärderas.

Enligt artikel 14 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaterna se till att iakttagande av kraven i fråga om social villkorlighet är ett villkor för beviljande av areal- och djurbaserade stöd eller ersättningar senast från och med den 1 januari 2025. Bakgrunden till den sociala villkorligheten är särskilt den oro som väckts runtom i Europa under covid-19-pandemin över

behandlingen av jordbruksarbetare. På grund av detta utvidgades Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik för första gången till att omfatta ett helt nytt område, nämligen den sociala dimensionen. Syftet med den sociala dimensionen på Europeiska unionens nivå är bland annat att förbättra arbetsvillkoren för jordbruksarbetare och främja utvecklingen av ett socialt hållbart jordbruk genom att öka stödmottagarnas kännedom om frågor som gäller arbetsavtal och arbetarskydd och de grundläggande krav som ska uppfyllas i fråga om dessa. I enlighet med artikel 15.4 h i förordningen om strategiska planer har dock medlemsstaterna från och med ingången av 2023 varit tvungna att inkludera den sociala villkorligheten (anställningsvillkor, arbetsgivares skyldigheter, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen samt socialt stöd i jordbrukssamhällen) som en del av de teman om vilka jordbruksrådgivning tillhandahålls åt stödsökande.

I den horisontella förordningen föreskrivs det om de villkor som ska tillämpas vid finansieringen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik. Den horisontella förordningen innehåller bland annat bestämmelser om krav som ställs på medlemsstatens förvaltningssystem, avslutande av räkenskaperna som utförs av kommissionen samt administrationen och tillsynen av stödåtgärderna. I fråga om tillsynen innehåller den horisontella förordningen allmänna bestämmelser och grundläggande bestämmelser om det integrerade administrations- och kontrollsystemet, om villkorligheten, om den sociala villkorligheten och om de kontroller av medlemsstaterna som kommissionen utför.

Finansieringen av fonder enligt den horisontella förordningen grundar sig på maximala utgifter som fastställts på förhand. I EGJF är dessa årliga, och för Ejflu fastställs utgifterna i den strategiska planen. Det är viktigt att utbetalningarna görs vid rätt tidpunkt. I den horisontella förordningen ingår också bestämmelser om förfarandet för finansiell disciplin, reserv för kriser, avslutande och godkännande av räkenskaperna, krav på återbetalning av medel som betalats ut på felaktiga grunder, kontroll- och sanktionssystem, integrerade administrations- och kontrollsystem, skyldigheten att lämna information och kommissionens befogenheter att anta förordningar.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

I enlighet med vad som anförts ovan har genomförandet av förordningen om strategiska planer, den horisontella förordningen och den strategiska planen inletts vid ingången av 2023. I samband med beredningen av den strategiska planen har det i Finland bestämts att de krav i fråga om den sociala villkorligheten som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer ska införas i Finland vid utgången av den övergångsperiod som tillåts i förordningen, alltså från och med den 1 januari 2025.

Till den del som genomförandet av bland annat de ovan nämnda förordningarna och den strategiska planen förutsätter nationell reglering i fråga om de areal- och djurbaserade stöden och systemet för jordbruksrådgivning, har de nämnda förordningarna och den strategiska planen genomförts i Finland genom lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd (1334/2022), nedan *verkställighetslagen*, lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare (1332/2022), nedan *lagen om direktstöd till jordbrukare*, och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling (1333/2022).

I *verkställighetslagen*, som trädde i kraft den 1 januari 2023, föreskrivs det samlat om genomförandet av ärenden som gäller stöden som avses i lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001), nedan *lagen om nationella stöd*, och ärenden som gäller ersättningarna som avses i lagen om vissa

ersättningar för landsbygdsutveckling. I verkställighetslagen föreskrivs det samlat om olika myndigheternas uppgifter och behörighet, om förfarandet vid ansökan om stöd, om behandling av stödansökan hos myndigheten och beslutsfattande, om administrativ kontroll, om arealövervakning, om tillsyn och tillsynspåföljder, om sänkning av stöd och ersättningar samt påföljder och om återbetalning och återkrav av stöd. Kommunerna beviljar största delen av direktstöden till jordbrukare, de nationella stöden till jordbruket och trädgårdsodlingen och de ersättningar som beviljas med stöd av lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling. Närings-, trafik- och miljöcentralerna utför största delen av tillsynen på plats och regionförvaltningsverken utövar tillsyn över iakttagandet av vissa villkorlighetskrav. I verkställighetslagen ingår också bestämmelser om till exempel beslutsavgifter, myndighetens rätt att få uppgifter, ändringssökande samt genomförande av jordbruksrådgivningstjänster. Genom förordningar av statsrådet föreskrivs närmare om till exempel tillsynspåföljder och vissa omständigheter i anslutning till ansökan om stöd.

I lagen om direktstöd till jordbrukare, som trädde i kraft den 1 januari 2023, föreskrivs det om de stödformer som finansieras ur EGJF, det vill säga det grundläggande inkomststödet, omfördelningsinkomststödet, inkomststödet för unga jordbrukare, stödet för miljösystem och de produktionskopplade inkomststöden (bidrag för dikor och mjölkkor, bidrag för tjurar, bidrag för nötkreatur i yttre skärgården, bidrag för slaktkvigor, bidrag för tackor, bidrag för hongetter, bidrag för slaktlamm och slaktkillingar, bidrag för stärkelsepotatis och bidrag för specialväxter). Dessutom innehåller lagen bestämmelser om stöd som vid störningar på marknaden beviljas med stöd av artiklarna 219–221 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007. Villkoren för beviljande av stöd i enlighet med lagen om direktstöd till jordbrukare grundar sig förutom på Europeiska unionens lagstiftning också på de riktlinjer och lösningar som anges i den strategiska planen. Lagen innehåller bestämmelser om de allmänna villkoren för beviljande av stöd enligt lagen, inklusive villkorligheten, och bestämmelser om bland annat aktiva odlare, jordbruksverksamhet och stödberättigande areal. Närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av stöd ska även i fortsättningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

I lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling, som också trädde i kraft den 1 januari 2023, föreskrivs det om vissa ersättningar som delfinansieras ur Ejflu, det vill säga miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion, ersättning för djurens välbefinnande, kompensationsersättning, ersättning för icke-produktiva investeringar och ersättning för jordbruksrådgivningstjänster. Villkoren för beviljande av ersättningar med stöd av lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling grundar sig förutom på Europeiska unionens lagstiftning på riktlinjerna och lösningarna i den strategiska planen. Lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling innehåller bestämmelser om villkoren för ersättning, om villkoren för beviljande av ersättning, inklusive villkorligheten, och om ändring, anpassning, överföring och upphörande av förbindelser och avtal. Närmare bestämmelser om villkoren för beviljande av ersättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Lagen om nationella stöd trädde i kraft den 1 januari 2002 och innehåller bestämmelser om de inkomststöd som enligt kommissionens beslut kan beviljas i Finland och betalas med nationella medel samt om villkoren för beviljande av dessa stöd. Med stöd av lagen om nationella stöd kan som nationellt stöd beviljas nationellt stöd till södra Finland för husdjursskötsel, växtproduktion, växthusproduktion och lagring av trädgårdsprodukter. För de nordliga områdena i Finland kan däremot beviljas stöd för stöd för växtproduktion, husdjursskötsel, växthusproduktion, lagring av trädgårdsprodukter, lagring av skogsbär och skogssvamp, renhushållning, tjänster inom husdjursskötsel, som transportbidrag för mjölk och kött samt som

annat nordligt stöd. I lagen om nationella stöd finns utöver bestämmelser om olika stödformer också bestämmelser om grunderna för fastställande av stöd, om de allmänna grunderna för sänkning av stöd, om påföljder vid försening och tillsynspåföljder och om vissa villkor för betalning av stöd. Närmare bestämmelser om ovannämnda omständigheter får i regel utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Enligt förslaget fogas till verkställighetslagen bestämmelser om den sociala villkorligheten, som från och med ingången av 2025 är obligatorisk för Europeiska unionens medlemsstater och utgör ett villkor för erhållande av areal- och djurbaserade stöd och ersättningar som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen, till den del det nationella genomförandet av den sociala villkorligheten kräver reglering på nationell nivå. Det föreslås att det till lagen fogas bestämmelser om kraven i fråga om social villkorlighet, den behöriga tillsynsmyndigheten (regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskyddsuppgifter), tillsynspåföljder samt lämnande av uppgifter om verkställbara beslut som meddelats i samband med tillsynen av efterlevnaden av kraven i fråga om den sociala villkorligheten och om tidpunkten för lämnandet av dessa. Dessutom föreslås verkställighetslagen kompletteras i fråga om tillsynspåföljder i anknytning till rådgivningstjänster för jordbruket.

Till lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling fogas bestämmelser om att ett av villkoren för att bevilja eller erhålla areal- och djurbaserade stöd eller ersättning enligt dessa lagar är att kraven i fråga om social villkorlighet iakttas.

Enligt förslaget ändras lagen om nationella stöd så att förskott på nationellt stöd för växtproduktion kan betalas ut innan granskningarna av gården som stödet i fråga gäller har slutförts.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Propositionen har inga direkta konsekvenser för statsfinanserna. Stöd som beviljas enligt lagen om direktstöd till jordbrukare betalas under moment 30.20.41 (EU-inkomststöd och EU-marknadsstöd), ersättningar som beviljas enligt lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling under moment 30.20.43 (Miljöersättningar, ekologisk produktion, rådgivning och icke-produktiva investeringar) och moment 30.20.44 (Kompensationsersättningar) och de nationella stöden för jordbruket och trädgårdsodlingen under moment 30.20.40 (Nationellt stöd för jordbruket och trädgårdsodlingen). De nämnda stöden finansieras inom ramen för anslagen i planen för de offentliga finanserna och statsbudgeten.

I propositionen föreslås det att regionförvaltningsverket (regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskyddsuppgifter) ska utöva tillsyn över att kraven i fråga om social villkorlighet iakttas. Det är för regionförvaltningsverken fråga om en ny uppgift i anslutning till de areal- och djurbaserade stöden, men i enlighet med de nu föreslagna bestämmelserna och Europeiska unionens lagstiftning ska tillsynen över att kraven i fråga om social villkorlighet iakttas ske i samband med de arbetarskyddsinspektioner som redan nu görs hos stödsökandena. Regionförvaltningsverken får lika som för närvarande självständigt besluta hos vilka stödsökande arbetarskyddsinspektionerna, och i samband med detta tillsynen över iakttagandet av kraven i fråga om social villkorlighet, utförs. Under de senaste åren har i genomsnitt 200–

300 arbetarskyddsinspektioner utförts årligen hos jordbruksföretag i Finland. Vid beredningen av helheten med den sociala villkorligheten har man bedömt att tillsynen över iakttagandet av kraven i fråga om social villkorlighet kan genomföras inom ramen för regionförvaltningsverkens (arbetarskyddsmyndigheternas) nuvarande resurser.

Det nya villkoret att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet för att erhålla stöd leder inte till nya former av tillsyn hos stödsökandena. Eftersom tillsynen över iakttagandet av kraven i fråga om social villkorlighet utövas i samband med arbetarskyddsinspektionerna, medför den sociala villkorligheten inte heller några nya tillsynsmyndigheter. Den lagstiftning som hör samman med kraven i fråga om social villkorlighet är visserligen i kraft även för närvarande, men om dessa krav blir ett villkor för att erhålla stöd kommer stödsökandenas kännedom om lagstiftningen om arbetsavtal och arbetarskydd och om praxis som hör samman med dessa antagligen att öka, bland annat genom information, utbildning och ansökningsanvisningar. Även om iakttagandet av kraven i fråga om social villkorlighet blir ett villkor för att erhålla stöd från och med ingången av 2025, har jordbruksrådgivning tillhandahållits om frågor som gäller den sociala dimensionen redan från ingången av 2023 och likaså om olika delområden av den sociala villkorligheten.

Ur stödsökandenas synvinkel skulle den i lagen om nationella stöd föreslagna möjligheten att betala förskott på stödet för växtproduktion jämna ut stödsökandenas kassaflöde och därigenom förbättra deras likviditet.

Att iakttagandet av kraven i fråga om den sociala villkorligheten blir ett villkor för beviljande av stöd och att kännedomen om ämnesområdet därmed ökar kan antas påverka kunnandet om arbetsavtal och arbetarskydd bland stödsökandena även hos andra jordbruksföretagare än de som är arbetsgivare. När till exempel frågor om arbetarskydd tas upp till diskussion i större utsträckning än tidigare bland jordbruksföretagare, kan det leda till att även jordbrukare som inte är arbetsgivare börja ägna större uppmärksamhet åt till exempel sitt eget arbetarskydd, vilket eventuellt kan leda till att antalet olycksfall i arbetet bland jordbruksföretagare samt kostnaderna för dessa minskar för jordbrukarna själva och för samhället.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Enligt artikel 14.1 i förordningen om strategiska planer: ”Medlemsstaterna ska i sina strategiska GJP-planer ange att jordbrukare och andra stödmottagare... senast från och med den 1 januari 2025 ska åläggas administrativa sanktioner om de inte uppfyller de krav gällande tillämpliga arbets- och anställningsvillkor eller arbetsgivarskyldigheter som följer av de rättsakter som avses i bilaga IV”. Med andra ord hade medlemsstaterna möjlighet att besluta att iakttagandet av kraven i fråga om social villkorlighet som ett villkor för att få stöd eller ersättning skulle tas i bruk från och med ingången av 2025 och inte från och med ingången av 2023. I Finland fattades beslutet om att iakttagandet av kraven i fråga om social villkorlighet blir ett villkor för att erhålla stöd eller ersättning från och med ingången av 2025 i samband med beredningen av Finlands strategiska plan 2022. I övrigt finns det inget nationellt handlingsutrymme när det gäller kraven i fråga om social villkorlighet.

5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

Alla medlemsstater i Europeiska unionen har utarbetat en egen strategisk plan som har godkänts av kommissionen. Medlemsstaternas strategiska planer och de ändringar som gjorts i dem senare omfattar direktstöden till jordbrukare, vissa marknadsåtgärder samt ersättningarna för

utveckling av landsbygden, inklusive kraven i fråga om social villkorlighet. De planer för den gemensamma jordbrukspolitiken som medlemsstaterna har publicerat finns på adressen: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en.

6 Remissvar

Utlåtanden om utkastet till regeringsproposition har lämnats av justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Livsmedelsverket, ansvarsområdena för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverken i Södra, Östra, Sydvästra, Västra Finland, inre Finland och Norra Finland (gemensamt utlåtande), Kauppapuutarhaliitto - Handelsträdgårdsförbundet ry, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf och en privatperson. De enskilda utlåtandena och sammandraget som sammanställts av utlåtandena har publicerats på statsrådets projektsida (<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM010:00/2024>).

Justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet hade inget att yttra om utkastet till regeringsproposition. I de andra utlåtandena ansågs de i utkastet föreslagna lösningarna för genomförande av regleringen av kraven i fråga om social villkorlighet och tillsyn ändamålsenliga.

Ansvarsområdena för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverken i Södra, Östra, Sydvästra, Västra Finland, inre Finland och Norra Finland ansåg i sitt gemensamma utlåtande att det är mycket positivt att ansvarsfullhet i fråga om arbetstagare beaktas som en del av stödsystemet för jordbruket. I utlåtandet föreslogs att man ska överväga om regionförvaltningsverket är rätt myndighetsterm när det gäller tillsynen över kraven i fråga om social villkorlighet. Med beaktande av verkställighetslagens struktur har lagen preciserats i fråga om bestämmelsen om tillsynsmyndigheten med anledning av regionförvaltningsverkens utlåtande, så att det av lagen entydigt framgår att tillsynen över iakttagandet av kraven i fråga om social villkorlighet utövas av regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskyddsuppgifter. Med anledning av de synpunkter som framfördes i utlåtandet har dessutom specialmotiveringen till den föreslagna 35 a § preciserats.

Livsmedelsverket lyfte i sitt utlåtande fram verkets uppgifter när det gäller kraven i fråga om social villkorlighet samt den kommande regionförvaltningsreformen. I Livsmedelsverkets utlåtande föreslogs inga ändringar i bestämmelserna om kraven i fråga om social villkorlighet. Livsmedelsverket föreslog i sitt utlåtande ändringar i fem sådana paragrafer i verkställighetslagen som inte hade föreslagits bli ändrade i det utkast till regeringsproposition som sändes på remiss. Med anledning av Livsmedelsverkets utlåtande har 10 § i verkställighetslagen preciserats i fråga om kommunernas uppgifter om kvalitetsbedömning som kan jämföras med administrativa kontroller och som redan för närvarande hör till kommunernas uppgifter. Med anledning av Livsmedelsverkets utlåtande har man dessutom i fråga om jordbruksrådgivningstjänster fogat ett nytt 2 mom. till 45 § i verkställighetslagen som gäller Livsmedelsverkets normgivningsbemyndigande samt kompletterat specialmotiveringen till den föreslagna 38 §. Till övriga delar har de ändringar i paragraferna som Livsmedelsverkets föreslagit i sitt utlåtande inte beaktats vid den fortsatta beredningen.

Kauppapuutarhaliitto - Handelsträdgårdsförbundet ry och Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund rf föreslog inga ändringar i lagförslagen i regeringens proposition. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf föreslog i sitt utlåtande bland

annat att det i verkställighetslagen tas in en bestämmelse om ett krav på skriftligt arbetsavtal samt lyfte fram frågan om eventuell dubbel straffbarhet. Regeringens proposition har dock inte ändrats med anledning av de ovannämnda utlåtandena. De bestämmelser i det så kallade arbetsvillkorsdirektivet som gäller kraven i fråga om social villkorlighet har i Finland genomförts genom arbetsavtalslagen (55/2001), enligt vars 3 § arbetsavtal kan ingås muntligen, skriftligen eller i elektronisk form.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd

4 §. Definitioner. Det föreslås att det till paragrafen fogas en ny 9 punkt där den sociala villkorligheten definieras. Enligt förslaget avses med social villkorlighet kraven i fråga om social villkorlighet som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och bilaga IV till den förordningen. Till övriga delar föreslås inga ändringar i paragrafen.

8 §. Regionförvaltningsverket. Det föreslås att paragrafen ändras så att regionförvaltningsverkets uppgifter utökas till att också omfatta tillsyn över den sociala villkorligheten i enlighet med vad som föreskrivs i verkställighetslagen. Arbetarskyddsinspektörerna vid regionförvaltningsverken övervakar att bland annat arbetsavtalslagen och arbetarskyddslagen samt de författningar av lägre grad som utfärdats med stöd av dessa lagar iakttas. Enligt förslaget ska regionförvaltningsverkets tillsynsuppgifter när det gäller iakttagandet av kraven i fråga om den sociala villkorligheten närmare regleras i den nya 26 a § i verkställighetslagen.

10 §. Kommunen Det föreslås att paragrafens 2 mom. preciseras i fråga om kommunens uppgifter så att det till lagen fogas en uttrycklig bestämmelse om den kvalitetsbedömning som kommunen ska utföra och som kan jämföras med administrativa kontroller. Uppgiften hör redan för närvarande enligt kap. 5 i verkställighetslagen till kommunernas uppgifter i samband med de administrativa kontrollerna och arealövervakningen, men i samband med genomförandet av verkställighetslagen har man upptäckt ett behov av att precisera kommunernas uppgifter till denna del för att förtydliga fördelningen av myndigheternas befogenheter.

16 §. Bevarande av handlingar. Enligt förslaget fogas till paragrafens 1 mom. bestämmelser om bevarande av handlingar som hänför sig till den sociala villkorligheten. Stödsökanden ska under ansökningsåret och de två följande kalenderåren bevara sådana handlingar som hänför sig till kraven i fråga om social villkorlighet och som inte ges in till myndigheten, om inte en längre tid för bevarande förutsätts i den i 26 § i verkställighetslagen avsedda så kallade sektorspecifika lagstiftningen, det vill säga arbetsavtalslagstiftningen eller arbetarskyddslagstiftningen. Den föreslagna bevaringstiden motsvarar bevaringstiden för handlingar som hänför sig till villkorligheten. Skyldigheten för stödsökande att bevara handlingarna är nödvändig bland annat på grund av tillsynen på plats och de krav som gäller de kontroller som utförs av Europeiska unionens kontrollorgan.

26 §. Särskilda bestämmelser i fråga om villkorlighet. Hänvisningen i paragrafens 2 mom. till den upphävda djurskyddslagen (247/1996) uppdateras med en hänvisning till lagen om djurvälstånd (693/2023) som trädde i kraft den 1 januari 2024. Det är fråga om en teknisk ändring.

26 a §. Särskilda bestämmelser i fråga om social villkorlighet. Enligt förslaget fogas till verkställighetslagen en ny 26 a §, vilken innehåller särskilda bestämmelser om den sociala

villkorligheten på motsvarande sätt som i fråga om villkorligheten. Enligt det föreslagna 1 mom. utövar regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskyddsuppgifter i samband med arbetarskyddstillsynen tillsyn över att kraven i fråga om social villkorlighet, som omfattas av tillämpningsområdet för arbetarskyddslagen (738/2002), arbetsavtalslagen (55/2001), arbetstidslagen (872/2019), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), iakttas i stödsökandens jordbruksverksamhet. Enligt 5 § 3 mom. i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) är regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskyddsuppgifter oberoende då det utför sin övervakningsuppgift, och ansvarsområdets verksamhet ska ordnas så att oberoendet och opartiskheten i tillsynen över arbetarskyddet är tryggad. För tydlighetens skull fastställs det i verkställighetslagen att tillsynsuppgiften när det gäller kraven i fråga om social villkorlighet hör till regionförvaltningsverkens arbetarskyddsmyndigheter i enlighet med lagen om regionförvaltningsverken. I enlighet med vad som anförts ovan föreskrivs det om kraven i fråga om social villkorlighet i bilaga IV till förordningen om strategiska planer. Bilagan innehåller de artiklar som finns i direktiven som hör samman med kraven i fråga om social villkorlighet och som det föreskrivs om nationellt genom ovan nämnda lagar eller genom förordningar av statsrådet som utfärdats med stöd av dessa lagar. Till jordbruksverksamhet enligt förslaget hör både produktion av jordbruksprodukter enligt artikel 4.2 a i förordningen om strategiska planer och underhåll av jordbruksmark enligt artikel 4.2 b i den förordningen.

Till regionförvaltningsverkets uppgifter hör enligt 4 § 1 mom. 7 punkten i lagen om regionförvaltningsverken tillsyn över och utvecklande av arbetarskyddet, produkttillsyn över produkter som används i arbetet samt i egenskap av arbetarskyddsmyndighet tillsyn över att arbetarskyddslagstiftningen iakttas. Enligt 1 § 1 punkten i social- och hälsovårdsministeriets förordning om verksamhetsområdena för vissa regionförvaltningsverks ansvarsområde för arbetarskyddet (930/2009) ska verksamhetsområdet för Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland omfatta även landskapet Åland vid skötseln av de uppgifter som hör till regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskyddet. Enligt 87.1 andra stycket i den horisontella förordningen ska medlemsstaterna använda sina tillämpliga kontroll- och tillsynssystem på området social- och arbetslagstiftning och tillämpliga arbetsnormer för att säkerställa att stödmottagarna fullgör de skyldigheter som anges i bilaga IV till förordningen om strategiska planer.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska regionförvaltningsverket till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen och Statens ämbetsverk på Åland årligen lämna uppgifter om verkställbara beslut som meddelats i samband med tillsynen. Till denna del bygger förslaget på artikel 88.1 i den horisontella förordningen. Med verkställbara beslut avses beslut om användningsförbud och förpliktande beslut. Enligt artikel 88.1 i den horisontella förordningen ska de uppgifter som lämnas om verkställbara beslut omfatta en bedömning och klassificering av den berörda bristande efterlevnadens allvar, omfattning, varaktighet eller upprepning och av huruvida den varit avsiktlig. Enligt förslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralerna och i landskapet Åland Statens ämbetsverk på Åland fortfarande samordna tillsynspåföljder också i fråga om social villkorlighet. Närings-, trafik- och miljöcentralerna samt Statens ämbetsverk på Åland har ålagts uppgifter som utbetalande organ, särskilt i fråga om tillsynen över jordbruksstöden, och deras uppgifter omfattar för närvarande också att med stöd av 26 § i verkställighetslagen samordna tillsynspåföljder i fråga om villkorlighet. Det är därför motiverat att regionförvaltningsverken enligt förslaget ska lämna uppgifter om arbetarskyddstillsynens verkställbara beslut till närings-, trafik- och miljöcentralerna och Statens ämbetsverk på Åland samt att dessa ska fungera som samordnare av tillsynspåföljder. Närings-, miljö- och trafikcentralerna och Statens ämbetsverk på Åland ska föra in påföljderna för försummelse att iakttas kraven i fråga om social villkorlighet i informationssystemet för det behöriga utbetalande organet. Uppgifterna bör lämnas senast vid

utgången av januari det kalenderår som följer på det år då det verkställbara beslutet fattades, så att påföljderna hinner och kan utvidgas till att omfatta stödansökningar som lämnats in under det föregående kalenderåret (stödet) och stödbeslut som gäller dessa ansökningar.

Enligt det föreslagna 3 mom. får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser som preciserar den horisontella förordningen i fråga om de tillsynsobjekt som avses i de lagar som nämns i 1 mom. Genom förordning av statsrådet föreskrivs därmed om den nationella lagstiftning som kraven i fråga om social villkorlighet gäller. En tabell över de nationella bestämmelser som motsvarar kraven i fråga om den sociala villkorligheten i EU-lagstiftningen finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats (<https://mmm.fi/documents/1410837/0/FI+Sosiaalisen+ehdollisuuden+velvoittava+lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nt%C3%B6.pdf/56fe121c-2040-ad93-58ed-47ff797d8589/FI+Sosiaalisen+ehdollisuuden+velvoittava+lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nt%C3%B6.pdf?t=1709043774498>).

32 §. *Allmänna grunder för sänkning av stöd.* Det föreslås att 2 mom. i paragrafen ändras så att det i den även nämns tillsyn som gäller kraven i fråga om social villkorlighet. På motsvarande sätt som i fråga om tillsyn som gäller villkorlighet föreslås det att följden av att tillsyn som gäller social villkorlighet hindras ska vara att stödsökandens stödansökningar avslås när det gäller sådana ansökningar för vilka kraven i fråga om social villkorlighet ska iakttas.

35 a §. *Påföljder vid försummelse att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet.* Det föreslås att det till lagen fogas en ny 35 a §, som innehåller bestämmelser om påföljderna för försummelse att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet. Enligt det föreslagna 1 mom. ska påföljder som föranleds av försummelse att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet påföras i enlighet med artikel 89 i den horisontella förordningen. I artikel 89 i den horisontella förordningen föreskrivs om tillämpning och beräkning av de administrativa påföljderna i fråga om den sociala villkorligheten. Enligt den nämnda artikeln ska de administrativa påföljderna tillämpas genom en minskning eller utslutning av det totala beloppet för vissa utbetalningar och som har beviljats eller skulle ha beviljats den berörda stödmottagaren avseende stödansökningar som stödmottagaren har lämnat in eller kommer att lämna in under det kalenderår då konstaterandet av den bristande efterlevnaden gjordes. Minskningarna eller utslutningarna ska beräknas på grundval av de betalningar som har beviljats eller skulle ha beviljats under det kalenderår då den bristande efterlevnaden inträffade. Enligt artikel 89 i den horisontella förordningen ska det också vid fastställande av påföljder tas hänsyn till den konstaterade bristande efterlevnadens allvar, omfattning, varaktighet eller upprepning och till huruvida den varit avsiktlig,

och därtill ska de administrativa sanktionerna vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om fastställande och beräkning av påföljder utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning. Enligt artikel 89 i den horisontella förordningen: ”De relevanta bestämmelserna i artikel 85.2, 85.5 och 85.6 ska i tillämpliga delar gälla tillämpningen och beräkningen av de administrativa sanktionerna”. I artikel 85 i den horisontella förordningen föreskrivs det om påföljderna i fråga om villkorligheten. De nämnda punkterna i artikel 85 gäller bland annat en allmän regel för minskningen, situationer där bristande efterlevnad har allvarliga konsekvenser och situationer där samma bristande efterlevnad kvarstår eller upprepas en gång inom tre på varandra följande kalenderår. Därmed begränsas statsrådets behörighet att utfärda förordning och förordningens innehåll av Europeiska unionens lagstiftning på förordningsnivå.

37 §. Ordningsföljd vid beräkning av minskningar och påföljder. Enligt förslaget föreskrivs i paragrafens 1 mom. om ordningsföljden vid beräkning av minskningar och påföljder. I paragrafen föreslås inga ändringar i ordningsföljden vid beräkning av minskningar och påföljder förutom att påföljder för försummelse att iaktta krav i fråga om social villkorlighet beaktas i denna ordningsföljd. Paragrafens 1 mom. 6 punkt föreslås därför ändras så att utöver påföljder för försummelse att iaktta villkorlighetskrav ska även påföljder för försummelse att iaktta krav i fråga om social villkorlighet beräknas sist.

38 §. Minskningar och påföljder i fråga om vissa stödformer. I 38 § i lagen föreskrivs om minskningar och påföljder i fråga om sådana stöd inom verkställighetslagens tillämpningsområde som inte är areal- eller djurbaserade. Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till paragrafen, varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom. Det nya 4 mom. innehåller bestämmelser om minskningar och påföljder i fråga om ersättningen för jordbruksrådgivningstjänster på motsvarande sätt som i fråga om icke-produktiva investeringar. I propositionen föreslås det att om det vid en administrativ kontroll upptäcks att en kostnad som en stödsökande har uppgett i en ansökan inte uppfyller de föreskrivna villkoren för betalning av ersättning eller att stödsökanden har uppgett kostnader som inte berättigar till ersättning, betalas ersättning inte eller minskas ersättningen för rådgivningstjänstens del. Enligt 11 § 2 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling är ett villkor för ersättningen för jordbruksrådgivningstjänster att den som fått rådgivning har bestyrkt att rådgivningstjänsten har genomförts samt att en tillräcklig utredning om rådgivningshändelsen och innehållet i den rådgivning som getts lämnas. Därmed skulle den ersättning som avses i momentet kunna minskas till exempel i en situation där den som får rådgivning inte har godkänt alla de timkostnader som rådgivaren har föreslagit för rådgivningstjänsten eller i en situation där rådgivaren inte lämnar en tillräcklig utredning eller tillräcklig dokumentation av rådgivningen. Ersättningen skulle också kunna minskas till exempel i en situation där det begärda ersättningsbeloppet överstiger den övre gräns i antingen euro eller timmar som fastställts för rådgivningen eller om man på annat sätt försöker kringgå den övre gränsen i euro genom konstgjorda arrangemang, exempelvis genom att fortsätta rådgivningen om samma ärende genom att påbörja ett nytt rådgivningsärende. Påföljder påförs med beaktande av försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning beaktas, på samma sätt som i fråga om de areal- och djurbaserade stödssystemen. I verkställighetslagen saknas en påföljdsbestämmelse i fråga om jordbruksrådgivningstjänster, och därför föreslås det att lagen kompletteras till denna del. Förslaget är motiverat också eftersom det i artikel 59 (Skydd av unionens ekonomiska intressen) i den horisontella förordningen föreskrivs att medlemsstaterna ska anta alla de lagar och andra författningar samt vidta de andra åtgärder som behövs för att säkerställa ett effektivt skydd av unionens ekonomiska intressen. Enligt artikel 59 ska även dessa akter och åtgärder främst handla om att tillämpa påföljder som är effektiva, proportionella och avskräckande i enlighet med unionsrätten eller, om detta inte är möjligt, nationell rätt.

45 §. Jordbruksrådgivning. I samband med genomförandet av rådgivningstjänster för jordbruket har det framkommit att det råder oklarhet om huruvida det normgivningsbemyndigande för Livsmedelsverket som fastställs i 12 § (Ansökan om stöd) 4 mom. i verkställighetslagen också omfattar ansökan om att bli godkänd som rådgivare. Eftersom det har framkommit att det råder oklarheter i tolkningen av detta, föreslås det att det till 45 § i verkställighetslagen fogas ett förtydligande nytt 2 mom. enligt vilket Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om formen för ansökan om att bli godkänd som rådgivare och om vilka uppgifter som ska fogas till ansökan och om andra utredningar som krävs av den som ansöker om att bli godkänd som rådgivare. Det föreslagna normgivningsbemyndigandet motsvarar i fråga om omfattning och avgränsning bemyndigandet i 12 § 4 mom. i verkställighetslagen. Exempel på uppgifter som ska fogas till ansökan om att bli godkänd som rådgivare kan vara ett lämpligt examensbetyg och exempel på utredningar som ska fogas till ansökan kan vara utredningar som gäller den arbetsfarenhet och

sakkunskap som krävs för att bli godkänd som rådgivare, såsom handlingar för att intyga särskild yrkeskunskap, eller utredningar om annan näringsverksamhet och andra bindningar för att utesluta eller bevisa eventuella intressekonflikter rådgivaren.

7.2 Lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare

7 §. Villkorlighet och social villkorlighet. Eftersom ett villkor för beviljande av stöd från och med början av 2025 är att stödsökande som ansöker om stöd enligt lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare också ska iaktta kraven i fråga om social villkorlighet, föreslås 7 § ändras på motsvarande sätt. Paragrafens rubrik föreslås ändras till "Villkorlighet och social villkorlighet". Till paragrafens 1 mom. föreslås fogas kraven i fråga om social villkorlighet, det vill säga att den som ansöker om stöd bör iaktta de krav i fråga om social villkorlighet som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och i bilaga IV till den förordningen. I bilaga IV till förordningen om strategiska planer finns en förteckning över de direktiv och de artiklar i direktiven som ingår i kraven i fråga om social villkorlighet.

Till paragrafens 2 mom., som innehåller ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet, fogas ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om kraven i fråga om social villkorlighet. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om bland annat den nationella lagstiftning som reglerar kraven i fråga om social villkorlighet, det vill säga den nationella lagstiftning genom vilken direktiven och artiklarna som avses i bilaga IV till förordningen om strategiska planer och har genomförts nationellt.

7.3 Lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling

4 §. Allmänna villkor för ersättning. Eftersom ett villkor för beviljande av ersättning från och med början av 2025 är att stödsökande som ansöker om ersättning enligt lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling också ska iaktta kraven i fråga om social villkorlighet, föreslås 4 § 1 mom. ändras på motsvarande sätt. Till paragrafens 1 mom. föreslås fogas iakttagande av kraven i fråga om social villkorlighet, det vill säga att den som ansöker om ersättning bör iaktta de krav i fråga om social villkorlighet som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och i bilaga IV till den förordningen. I bilaga IV till förordningen om strategiska planer finns en förteckning över de direktiv och de artiklar i direktiven som ingår i kraven i fråga om social villkorlighet. På motsvarande sätt som i fråga om iakttagande av villkorlighetskraven är inte heller iakttagande av kraven i fråga om social villkorlighet ett villkor för att få ersättning för icke-produktiva ersättningar.

7.4 Lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

24 a §. Övriga förutsättningar för utbetalning av stöd. Paragrafen föreslås ändras så att också förskott på stöd för växtproduktion kan betalas ut innan granskningarna av gården som stödet i fråga gäller har slutförts. I praktiken innebär förslaget att en del av det nationella stödet för växtproduktion kan betalas ut till stödsökande tidigare än för närvarande. Syftet med förslaget är att bidra till att jämna ut stödsökandenas kassaflöde och därigenom förbättra deras likviditet.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Till verkställighetslagen föreslås för det första fogas ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser som preciserar förordningen om strategiska planer i fråga om de bestämmelser och tillsynsobjekt som avses i den nationella lagstiftning som hör samman med kraven i fråga om social villkorlighet. Enligt detta förslag får genom förordning av

statsrådet således utfärdas bestämmelser om den nationella lagstiftning som kraven i fråga om social villkorlighet gäller på motsvarande som redan nu föreskrivs om villkorlighetskraven.

För det andra föreslås till verkställighetslagen fogas bestämmelser om att närmare bestämmelser om fastställande och beräkning av påföljder får utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning. Genom förordning av statsrådet kan alltså enligt förslaget föreskrivas exempelvis hur stor procentuell minskning av det stöd eller den ersättning som beviljas som kan fastställas för försummelse att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet.

Till verkställighetslagen föreslås fogas en bestämmelse om att Livsmedelsverket kan meddela föreskrifter om formen för ansökan om att bli godkänd som rådgivare som tillhandahåller jordbruksrådgivning och om vilka uppgifter som ska fogas till ansökan och om andra utredningar som krävs av den som ansöker om att bli godkänd som rådgivare.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1.1.2025.

10 Verkställighet och uppföljning

Ansvar för verkställigheten av lagarna ligger till största delen hos Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Statens ämbetsverk på Åland, regionförvaltningsverken och kommunerna. Avsikten är att efter lagarnas ikraftträdande följa hur väl lagarna fungerar. Olika utvärderingar som hänför sig till utvärderingen av genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken är också till nytta vid utvärderingen av hur väl de nationella lagarna fungerar. I samband med genomförandet av den strategiska planen har man utarbetat en utvärderingsplan som omfattar hela finansieringsperioden och alla specifika mål. I utvärderingen granskas det hur de fastställda effektmålen har uppnåtts. Medlemsstaten berättar i sina årliga prestationsrapporter hur planen har genomförts under det föregående räkenskapsåret, och kommissionen godkänner prestationsrapporterna. Kommissionen ska övervaka riktigheten av resultatrapporten genom årliga kvalitetsbedömningsrapporter. Vartannat år, det vill säga 2024 och 2026, granskas prestationerna utifrån utfallet av resultatindikatorerna. Vidare efter finansieringsperiodens slut görs en utvärdering i efterhand av den strategiska planen.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I regeringens proposition föreslås bestämmelser som har samband med utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet enligt 80 § i grundlagen. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Enligt 80 § 2 mom. kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat.

Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis fästs vid bedömningen av delegeringen av lagstiftningsbehörigheten i allmänhet vikt vid att bestämmelserna om bemyndigande är exakt och noggrant avgränsade (RP 1/1998 rd, s. 131/II–132/I och GrUU 11/1999 rd). Delegering av lagstiftningsbehörigheten begränsas av den bestämmelse i 80 § 1 mom. i grundlagen enligt vilken det genom lag ska utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och

skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Den som utfärdar en förordning kan emellertid genom lag bemyndigas att utfärda närmare bestämmelser om detaljer gällande individens rättigheter och skyldigheter.

Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet. I och med stiftandet av den nya grundlagen fästs allt större uppmärksamhet vid bestämmelserna om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Den som utfärdar förordning kan genom lag bemyndigas att utfärda närmare bestämmelser om sådana detaljfrågor av mindre betydelse som sammanhänger med individens rättigheter och skyldigheter. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis särskilt ställt krav på att bestämmelser om bemyndigande i lag ska vara exakta och noggrant avgränsade (GrUU 19/2002 rd och GrUU 40/2002 rd). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis också understrukit att det i en förordning av statsrådet inte får utfärdas allmänna rättsregler till exempel om grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter eller om saker som enligt grundlagen annars hör till området för lagstiftningen (GrUU 16/2002 rd).

I fråga om EU:s gemensamma jordbrukspolitik och den nationella reglering som hänför sig till den har grundlagsutskottet uttryckligen tagit ställning till bemyndiganden att utfärda förordning som föreslås i den nationella lagstiftningen. I samband med att lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd stiftades (RP 17/2005 rd) konstaterade grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 25/2005 rd) bland annat följande: ” Trots den skenbara vagheten i bestämmelserna om bemyndigande har den som utfärdar förordningar inte gränslösa befogenheter. Statsrådets befogenheter begränsas av bestämmelserna i lagförslaget och dessutom av Europeiska gemenskapens jämförelsevis detaljerade lagstiftning om systemet med det samlade gårdsstödet. Denna reglering utgör med beaktande av utskottets tidigare ståndpunkter om reglering av systemen för gårdsstöd den helhet gentemot vilken statsrådet utifrån bemyndigandena i allmänhet utfärdar ”detaljerade” förordningar (GrUU 46/2001 rd, s. 2/I, GrUU 47/2001 rd, s. 2–3, GrUU 48/2001 rd, s. 3/II). I flera bemyndiganden binds utfärdarens befogenheter dessutom uttryckligen till EG-lagstiftningen (GrUU 45/2001 rd, s. 5/II).” Även förslagen i denna proposition om utfärdande av förordningar av statsrådet med stöd av lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling samt om förordningarnas innehåll begränsas av den detaljerade helhet som Europeiska unionens lagstiftning utgör samt av innehållet i den strategiska plan för Finland som kommissionen godkänt. Grundlagsutskottets linje i fråga om godtagbarheten för bemyndigandena att utfärda förordningar i lagstiftningen om jordbruksstöd behandlas även till exempel i grundlagsutskottets utlåtanden GrUU 16/2007 rd och GrUU 34/2012 rd.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom förordningen om strategiska planer och den horisontella förordningen innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd (1334/2022) 4 § 8 punkten, 8 §, 10 § 2 mom., 16 § 1 mom., 26 § 2 mom., 32 § 2 mom. och 37 § 1 mom. samt
fogas till 4 § en ny 9 punkt, till lagen nya 26 a och 35 a §, och till 38 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., och till 45 § ett nytt 2 mom. som följer:

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

8) *villkorlighet* villkorlighetskraven i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen,

9) *social villkorlighet* kraven i fråga om social villkorlighet i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och bilaga IV till den förordningen.

8 §

Regionförvaltningsverken

Regionförvaltningsverket övervakar villkorligheten och den sociala villkorligheten så som föreskrivs nedan.

10 §

Kommunen

Kommunen utför dessutom administrativa kontroller och bedömer påföljder i fråga om villkorlighet vid administrativa kontroller samt utför kvalitetsbedömning som kan jämföras med administrativa kontroller så som föreskrivs nedan.

16 §

Bevarande av handlingar

Sådana handlingar med anknytning till ansökan om och beviljande av stöd samt till villkoren för att få stöd som inte ges in till den stödbeviljande myndigheten ska stödsökanden bevara under ansökningsåret och de fyra följande kalenderåren. Är det fråga om förbindelser som avses i 5 § 1 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling eller miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–5 punkten eller om förbindelser som avses i 6 § i den lagen, ska de ovan avsedda handlingarna bevaras i minst fyra år efter förbindelse- eller avtalsperiodens utgång. Är det fråga om handlingar som hänför sig till villkorlighet eller social villkorlighet, ska ovannämnda handlingar bevaras under ansökningsåret och de två följande kalenderåren, om inte en längre tid för bevarande förutsätts i den lagstiftning som avses i 26 eller 26 a § i denna lag.

26 §

Särskilda bestämmelser i fråga om villkorlighet

Närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket utövar tillsyn över iakttagandet av kraven inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen (297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014), foderlagen (1263/2020), lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) och lagen om djurvälstånd (693/2023) till den del tillsynen gäller iakttagandet av andra villkorlighetskrav än de som avses i 1 mom. Utöver vad som föreskrivs i denna lag ska bestämmelserna om tillsyn och tillsynsmyndigheter i de nämnda lagarna och i veterinärvårdslagen (765/2009) iakttagas.

26 a §

Särskilda bestämmelser i fråga om social villkorlighet

Regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskyddsuppgifter utövar i samband med arbetarskyddstillsynen tillsyn över att kraven i fråga om social villkorlighet, som omfattas av tillämpningsområdet för arbetarskyddslagen (738/2002), arbetsavtalslagen (55/2001), arbetstidslagen (872/2019), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), iakttagas i stödsökandens jordbruksverksamhet.

Regionförvaltningsverket ska till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen och Statens ämbetsverk på Åland årligen lämna uppgifter om verkställbara beslut som meddelats i samband med tillsynen, och dessa myndigheter samordnar också tillsynspåföljderna i fråga om social villkorlighet. Regionförvaltningsverket ska lämna uppgifterna senast vid utgången av januari det kalenderår som följer på året då det verkställbara beslutet meddelades.

Genom förordning av statsrådet får bestämmelser som preciserar förordningen om strategiska planer utfärdas om objekten för den tillsyn som avses i de lagar som nämns i 1 mom.

32 §

Allmänna grunder för sänkning av stöd

Stöd beviljas inte, om stödmottagaren helt eller delvis hindrar genomförandet av en inspektion, ett kontrollbesök, ett administrativt kontrollbesök eller tillsyn på plats som hänför sig till stödet eller stödåtgärden i fråga. Om tillsyn som gäller villkorlighet eller social villkorlighet hindras blir följden att stödsökandens stödansökningar inom tillämpningsområdet för villkorlighet eller social villkorlighet avslås.

35 a §

Påföljder vid försummelse att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet

Påföljder som föranleds av försummelse att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet påförs i enlighet med artikel 89 i den horisontella förordningen.

Närmare bestämmelser om fastställande och beräkning av påföljder får utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning.

37 §

Ordningsföljd vid beräkning av minskningar och påföljder

Påföljder i fråga om beloppet av stöd och ersättningar som beviljas enligt lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling ska beräknas i följande ordning:

- 1) först beaktas minskningar och påföljder som föranleds av fel som gäller arealen eller djurantalet,
- 2) som andra beaktas minskningar och påföljder som föranleds av försummelse att iaktta stöd villkoren,
- 3) som tredje beaktas minskningar och påföljder som föranleds av att ansökan lämnats in försenad,
- 4) som fjärde beaktas påföljder som föranleds av att jordbruksmark inte har anmälts,
- 5) som femte beaktas minskningar som föranleds av finansiell disciplin enligt artikel 17 i den horisontella förordningen,
- 6) till sist beaktas påföljder som föranleds av att villkorlighetskrav och krav i fråga om social villkorlighet har försummats.

38 §

Minskningar och påföljder i fråga om vissa stödformer

Om det vid en administrativ kontroll upptäcks att en kostnad som en stödsökande har uppgett i en ansökan om en i 10 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling avsedd ersättning för jordbruksrådgivningstjänster inte uppfyller de föreskrivna villkoren för betalning av ersättning eller att stödsökanden har uppgett kostnader som inte berättigar till ersättning, betalas ersättning inte eller minskas ersättningen för rådgivningstjänstens del, med beaktande av försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning.

45 §

Jordbruksrådgivning

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om formen för ansökan om att bli godkänd som rådgivare och om uppgifter som ska fogas till ansökan samt om andra utredningar som krävs av den som ansöker om att bli godkänd som rådgivare.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare (1332/2022) 7 § som följer:

7 §

Villkorlighet och social villkorlighet

Den som ansöker om stöd som avses i 4 § ska iaktta villkorlighetskraven som avses i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen och kraven i fråga om social villkorlighet som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och bilaga IV till den förordningen.

Närmare bestämmelser om de föreskrivna verksamhetskrav och de krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ingår i villkorligheten och om kraven i fråga om social villkorlighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling (1333/2022) 4 § 1 mom. som följer:

4 §

Allmänna villkor för ersättning

En mottagare av sådan ersättning som avses i 3 § 1 mom., med undantag för mottagare av ersättning för icke-produktiva investeringar enligt 3 § 1 mom. 3 punkten, ska iaktta de villkorlighetskrav som avses i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen och de krav i fråga om social villkorlighet som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och bilaga IV till den förordningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 24 a § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 24 a §, sådan den lyder i lag 1446/2006, som följer:

24 a §

Övriga förutsättningar för utbetalning av stöd

Det stöd för växtproduktion eller växthusodling som avses i denna lag får inte betalas ut innan granskningarna av gården som stödet i fråga gäller har slutförts. Trots detta kan förskott på stöd för växtproduktion och på stöd för växthusproduktion betalas ut till sökanden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 10 oktober 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

1.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av vissa av Europeiska unionens jordbruksstöd och vissa nationella jordbruksstöd (1334/2022) 4 § 8 punkten, 8 §, 16 § 1 mom., 26 § 2 mom., 32 § 2 mom. och 37 § 1 mom. samt
fogas till 4 § en ny 9 punkt, till lagen nya 26 a och 35 a §, och till 38 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

8) villkorlighet villkorlighetskraven i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen.

8 §

Regionförvaltningsverken

Regionförvaltningsverket övervakar villkorligheten så som föreskrivs nedan.

Föreslagen lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

8) villkorlighet villkorlighetskraven i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen,

9) **social villkorlighet** kraven i fråga om social villkorlighet i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och bilaga IV till den förordningen.

8 §

Regionförvaltningsverken

Regionförvaltningsverket övervakar villkorligheten och den sociala villkorligheten så som föreskrivs nedan.

Gällande lydelse

10 §

Kommunen

Kommunen utför dessutom administrativa kontroller och bedömer påföljder i fråga om villkorlighet vid administrativa kontroller så som föreskrivs nedan.

16 §

Bevarande av handlingar

Sådana handlingar med anknytning till ansökan om och beviljande av stöd samt till villkoren för att få stöd som inte ges in till den stödbeviljande myndigheten ska stödsökanden bevara under ansökningsåret och de fyra följande kalenderåren. Är det fråga om förbindelser som avses i 5 § 1 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling eller miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–5 punkten eller om förbindelser som avses i 6 § i den lagen, ska de ovan avsedda handlingarna bevaras i minst fyra år efter förbindelse- eller avtalsperiodens utgång. Är det fråga om handlingar som hänför sig till villkorlighet, ska ovannämnda handlingar bevaras under ansökningsåret och de två följande kalenderåren, om inte en längre tid för bevarande förutsätts i den lagstiftning som avses i 26 § i denna lag.

26 §

Särskilda bestämmelser i fråga om villkorlighet

Närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket utövar tillsyn över iakttagandet av kraven inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen

Föreslagen lydelse

10 §

Kommunen

Kommunen utför dessutom administrativa kontroller och bedömer påföljder i fråga om villkorlighet vid administrativa kontroller *samt utför kvalitetsbedömning som kan jämföras med administrativa kontroller* så som föreskrivs nedan.

16 §

Bevarande av handlingar

Sådana handlingar med anknytning till ansökan om och beviljande av stöd samt till villkoren för att få stöd som inte ges in till den stödbeviljande myndigheten ska stödsökanden bevara under ansökningsåret och de fyra följande kalenderåren. Är det fråga om förbindelser som avses i 5 § 1 mom. i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling eller miljöavtal som avses i 5 § 1 mom. 1–5 punkten eller om förbindelser som avses i 6 § i den lagen, ska de ovan avsedda handlingarna bevaras i minst fyra år efter förbindelse- eller avtalsperiodens utgång. Är det fråga om handlingar som hänför sig till villkorlighet *eller social villkorlighet*, ska ovannämnda handlingar bevaras under ansökningsåret och de två följande kalenderåren, om inte en längre tid för bevarande förutsätts i den lagstiftning som avses i 26 § *eller 26 a §* i denna lag.

26 §

Särskilda bestämmelser i fråga om villkorlighet

Närings-, trafik- och miljöcentralen och regionförvaltningsverket utövar tillsyn över iakttagandet av kraven inom tillämpningsområdet för livsmedelslagen

Gällande lydelse

(297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014), foderlagen (1263/2020), lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) och djurskyddslagen (247/1996) till den del tillsynen gäller iakttagandet av andra villkorlighetskrav än de som avses i 1 mom. Utöver vad som föreskrivs i denna lag ska bestämmelserna om tillsyn och tillsynsmyndigheter i de nämnda lagarna och i veterinärvårdslagen (765/2009) iakttas.

Föreslagen lydelse

(297/2021), lagen om djursjukdomar (76/2021), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014), foderlagen (1263/2020), lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) och *lagen om djurvälstånd* (693/2023) till den del tillsynen gäller iakttagandet av andra villkorlighetskrav än de som avses i 1 mom. Utöver vad som föreskrivs i denna lag ska bestämmelserna om tillsyn och tillsynsmyndigheter i de nämnda lagarna och i veterinärvårdslagen (765/2009) iakttas.

26 a §

Särskilda bestämmelser i fråga om social villkorlighet

Regionförvaltningsverket utövar i samband med arbetarskyddstillsynen tillsyn över att kraven i fråga om social villkorlighet, som omfattas av tillämpningsområdet för arbetarskyddslagen (738/2002), arbetsavtalslagen (55/2001), arbetstidslagen (872/2019), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), iakttas i stödsökandens jordbruksverksamhet.

Regionförvaltningsverket ska till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen och Statens ämbetsverk på Åland årligen lämna uppgifter om verkställbara beslut som meddelats i samband med tillsynen, och dessa myndigheter samordnar också tillsynspåföljderna i fråga om social villkorlighet. Regionförvaltningsverket ska lämna uppgifterna senast vid utgången av januari det kalenderår som följer på året då det verkställbara beslutet meddelades.

Genom förordning av statsrådet får bestämmelser som preciserar förordningen om strategiska planer utfärdas om objekten för den tillsyn som avses i de lagar som nämns i 1 mom.

Gällande lydelse

32 §

Allmänna grunder för sänkning av stöd

Stöd beviljas inte, om stödmottagaren helt eller delvis hindrar genomförandet av en inspektion, ett kontrollbesök, ett administrativt kontrollbesök eller tillsyn på plats som hänför sig till stödet eller stödåtgärden i fråga. Om tillsyn som gäller villkorlighet hindras blir följden att stödsökandens stödansökningar inom tillämpningsområdet för villkorlighet avslås.

Föreslagen lydelse

32 §

Allmänna grunder för sänkning av stöd

Stöd beviljas inte, om stödmottagaren helt eller delvis hindrar genomförandet av en inspektion, ett kontrollbesök, ett administrativt kontrollbesök eller tillsyn på plats som hänför sig till stödet eller stödåtgärden i fråga. Om tillsyn som gäller villkorlighet *eller social villkorlighet* hindras blir följden att stödsökandens stödansökningar inom tillämpningsområdet för villkorlighet *eller social villkorlighet* avslås.

35 a §

Påföljder vid försummelse att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet

Påföljder som föranleds av försummelse att iaktta kraven i fråga om social villkorlighet påförs i enlighet med artikel 89 i den horisontella förordningen.

Närmare bestämmelser om fastställande och beräkning av påföljder får utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning.

37 §

Ordningsföljd vid beräkning av minskningar och påföljder

Påföljder i fråga om beloppet av stöd och ersättningar som beviljas enligt lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling ska beräknas i följande ordning:

1) minskningar och påföljder som föranleds av fel som gäller arealen eller djurantalet beaktas,

2) minskningar och påföljder som föranleds av försummelse att iaktta stöd villkoren beaktas,

3) minskningar och påföljder som föranleds av att ansökan lämnats in försenad beaktas,

37 §

Ordningsföljd vid beräkning av minskningar och påföljder

Påföljder i fråga om beloppet av stöd och ersättningar som beviljas enligt lagen om direktstöd till jordbrukare och lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling ska beräknas i följande ordning:

1) *först beaktas* minskningar och påföljder som föranleds av fel som gäller arealen eller djurantalet,

2) *som andra beaktas* minskningar och påföljder som föranleds av försummelse att iaktta stöd villkoren,

Gällande lydelse

4) påföljder som föranleds av att jordbruksmark inte har anmälts beaktas,

5) minskningar som föranleds av finansiell disciplin enligt artikel 17 i den horisontella förordningen beaktas, och

6) påföljder som föranleds av att villkorlighetskrav har försummats beaktas.

38 §

Minskningar och påföljder i fråga om vissa stödformer

Föreslagen lydelse

3) som tredje beaktas minskningar och påföljder som föranleds av att ansökan lämnats in försenad,

4) som fjärde beaktas påföljder som föranleds av att jordbruksmark inte har anmälts,

5) som femte beaktas minskningar som föranleds av finansiell disciplin enligt artikel 17 i den horisontella förordningen,

6) till sist beaktas påföljder som föranleds av att villkorlighetskrav och krav i fråga om social villkorlighet har försummats.

38 §

Minskningar och påföljder i fråga om vissa stödformer

Om det vid en administrativ kontroll upptäcks att en kostnad som en stödsökande har uppgett i en ansökan om en i 10 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling avsedd ersättning för jordbruksrådgivningstjänster inte uppfyller de föreskrivna villkoren för betalning av ersättning eller att stödsökanden har uppgett kostnader som inte berättigar till ersättning, betalas ersättning inte eller minskas ersättningen för rådgivningstjänstens del, med beaktande av försummelsens allvar, omfattning, varaktighet och upprepning.

45 §

Jordbruksrådgivning

45 §

Jordbruksrådgivning

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om formen för ansökan om att bli godkänd som rådgivare och om uppgifter som ska fogas till ansökan samt om andra utredningar som krävs av den som ansöker om att bli godkänd som rådgivare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare (1332/2022) 7 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Villkorlighet

Villkorlighet och social villkorlighet

Den som ansöker om stöd som avses i 4 § ska iaktta villkorlighetskraven i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen.

Närmare bestämmelser om de föreskrivna verksamhetskrav och de krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ingår i villkorligheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den som ansöker om stöd som avses i 4 § ska iaktta villkorlighetskraven *som avses* i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen *och kraven i fråga om social villkorlighet som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och bilaga IV till den förordningen.*

Närmare bestämmelser om de föreskrivna verksamhetskrav och de krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ingår i villkorligheten *och om kraven i fråga om social villkorlighet* får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa ersättningar för landsbygdsutveckling (1333/2022) 4 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Allmänna villkor för ersättning

En mottagare av sådan ersättning som avses i 3 § 1 mom., med undantag för mottagare av ersättning för icke-produktiva investeringar enligt 3 § 1 mom. 3 punkten, ska iaktta de villkorlighetskrav som avses i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen.

Föreslagen lydelse

4 §

Allmänna villkor för ersättning

En mottagare av sådan ersättning som avses i 3 § 1 mom., med undantag för mottagare av ersättning för icke-produktiva investeringar enligt 3 § 1 mom. 3 punkten, ska iaktta de villkorlighetskrav som avses i artiklarna 12 och 13 i förordningen om strategiska planer och bilaga III till den förordningen *och de krav i fråga om social villkorlighet som avses i artikel 14 i förordningen om strategiska planer och bilaga IV till den förordningen.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 24 a § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 24 a §, sådan den lyder i lag 1446/2006, som följer:

Gällande lydelse

24 a §

Övriga förutsättningar för utbetalning av stöd

Det stöd för växtproduktion eller växthusodling som avses i denna lag får inte betalas ut innan granskningarna av gården som stödet i fråga gäller har slutförts. Detta hindrar inte att stöd för växthusproduktion kan betalas ut till sökanden i förskott.

Föreslagen lydelse

24 a §

Övriga förutsättningar för utbetalning av stöd

Det stöd för växtproduktion eller växthusodling som avses i denna lag får inte betalas ut innan granskningarna av gården som stödet i fråga gäller har slutförts. *Trots detta kan förskott på stöd för växtproduktion och på stöd för växthusproduktion betalas ut till sökanden.*

Denna lag träder i kraft den 20 .
